

Koululaistehtävät / Pohjois-Pohjanmaan museo

TERVATEHTÄVIEN VASTAUKSET

1. Miksi tervanpolto siirtyi 1800-luvulla Pohjois-Pohjanmaalle ja ennen kaikkea Kainuuseen?

Rannikkoalueiden metsät hupenivat 1800-luvulle tultaessa paitsi tervanpolton, myös laivanrakennuksen vuoksi. Erityisesti Kainuussa riitti yllin kyllin tervanpolttoon tarvittavaa mäntymetsää.

2. Mitä osaat kertoa tervaveneestä eli paltamosta?

Paltamo oli yleensä 11 – 14 metriä pitkä, kapea ja kölitön jokivene. Sillä voitiin kuljettaa 12 – 24 tervatynnyriä. Täydessä lastissa ollut vene voitiin varustaa lisälaidoilla eli varppeilla ja roiskelautoilla eli räppeillä. Järviä ylitettäessä veneessä voitiin käyttää purjetta.

3. Mitkä väittämistä ovat totta? Korjaa väärät väittämät.

a. Perinteisen tervatynnyrin vetoisuus oli 200 litraa.

Väärin. Tervatynnyrin vetoisuus oli 125 litraa.

b. Tervatynnyrit tarkasti virallinen vakaaja eli kruunaaja.

Totta. Kruunaaja tarkasti tynnyrit ja leimasi ne polttoraudalla.

c. Tervahauta poltettiin sydäntalvella.

Väärin. Tervahauta sytytettiin juhannuksen tienoilla ja se paloi noin viikon ajan.

d. Tervan tärkein käyttötarkoitus oli rautaisten laivojen suojaaminen ruostumiselta.

Väärin. Tervaa käytettiin puisten laivojen ja niiden köysistöjen suojaamiseen lahoamiselta.

e. Tervatynnyrit kuljettiin haudalta hevoson vetämällä palkkuilla.

Totta. Palkkuissa tervatynnyrit toimivat pyörinä.

3. Yhdistä oikea sana, oikeaan selitykseen

tervahovi	tervavarasto, jossa tervan laatu tarkastettiin
särös	pihkaantunut, pilkottu tervaspuu
halssi	tila, jossa olevaan tynnyriin terva poltettaessa valui
silmätikku	tervahaudan keskellä oleva merkki
elämänlanka	kaarnakaistale, joka esti puun kuivumisen
tervamestari	vastasi haudan rakentamisesta ja polttamisesta
koloaminen	puun kuoriminen sen pihkaantumisen edistämiseksi
latominen	puiden asetteleminen tervahautaan

4. Etsi ruudukosta seuraavat terva-, tervanpoltoon ja tervakauppaan liittyvät sanat. Ne voivat olla ruudukossa pysty-, vaaka- tai vinoriveittäin.

<u>L</u>	E	R	T	S	A	S	T	A	L	O	K	<u>S</u>	U	I
<u>A</u>	M	<u>T</u>	<u>E</u>	<u>R</u>	<u>V</u>	<u>A</u>	<u>H</u>	<u>O</u>	<u>V</u>	<u>I</u>	L	<u>I</u>	P	O
<u>T</u>	N	V	A	S	<u>K</u>	A	R	<u>A</u>	A	T	<u>R</u>	<u>L</u>	H	J
<u>O</u>	J	H	<u>S</u>	<u>Ä</u>	<u>R</u>	<u>Ö</u>	<u>S</u>	L	<u>L</u>	<u>A</u>	T	<u>M</u>	U	J
<u>M</u>	K	L	A	N	<u>U</u>	T	E	D	<u>T</u>	<u>S</u>	V	<u>Ä</u>	C	V
<u>I</u>	T	P	J	K	<u>U</u>	L	P	<u>S</u>	A	O	<u>S</u>	<u>T</u>	M	M
<u>N</u>	Y	I	U	Q	<u>N</u>	N	<u>E</u>	M	O	Y	T	<u>I</u>	U	Ä
<u>E</u>	<u>K</u>	<u>O</u>	<u>L</u>	<u>O</u>	<u>A</u>	<u>M</u>	<u>I</u>	<u>N</u>	<u>E</u>	<u>N</u>	M	<u>K</u>	Ö	Ä
<u>N</u>	Z	A	V	L	<u>A</u>	M	<u>P</u>	N	I	U	O	<u>K</u>	P	E
R	E	S	L	<u>V</u>	<u>J</u>	O	<u>P</u>	<u>A</u>	<u>L</u>	<u>K</u>	<u>K</u>	<u>U</u>	<u>U</u>	<u>T</u>
T	U	O	<u>R</u>	O	<u>A</u>	I	N	V	<u>L</u>	F	V	G	Y	U
P	L	<u>E</u>	N	A	S	V	M	A	V	<u>T</u>	I	P	O	H
T	<u>T</u>	L	I	V	N	S	A	K	E	A	<u>A</u>	O	L	J
O	A	I	E	R	T	V	I	S	M	E	T	<u>M</u>	O	P
<u>E</u>	<u>L</u>	<u>Ä</u>	<u>M</u>	<u>Ä</u>	<u>N</u>	<u>L</u>	<u>A</u>	<u>N</u>	<u>K</u>	<u>A</u>	N	B	<u>O</u>	A